

ทำเนียบ

ปราชญ์ผู้รู้ภูมิปัญญาชาวบ้าน

กลุ่มอาชีพ

ในเขตเทศบาลตำบลจันจว้า

อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงใหม่

ปีพุทธศักราช ๒๕๖๔

แบบสำรวจมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมจังหวัดเชียงราย ประจำปี ๒๕๖๔

สภาวัฒนธรรมจังหวัดเชียงราย

ตำบล จันจว้าใต้ อำเภอ แม่จัน จังหวัด เชียงราย

๑. ชื่อข้อมูล อักษรภาษาล้านนาหรือตัวเมืองหรืออักษรธรรมล้านนา

๒. ลักษณะ

- วรรณกรรมพื้นบ้านและภาษา
- ศิลปะการแสดง
- แนวปฏิบัติทางสังคมพิธีกรรม ประเพณีและเทศกาล
- อาหาร/ความรู้และการปฏิบัติเกี่ยวกับธรรมชาติและจักรวาล
- งานช่างฝีมือดั้งเดิม
- การละเล่นพื้นบ้าน กีฬาพื้นบ้าน และศิลปะการต่อสู้ป้องกันตัว

๓. รายละเอียดข้อมูล

๓.๑ ประวัติความเป็นมาของข้อมูล

อักษรภาษาล้านนา หรือตัวเมือง เป็นตัวหนังสือที่คนไทยล้านนาใช้สำหรับจารึกธรรมบาลาน บทสวดทางพระพุทธศาสนา คาถาอาคม ตำรายา ตำนานหรือประวัติต่าง ๆ ปี่บสา ศิลาจารึก และใช้เขียนติดต่อสื่อสารในสังคมท้องถิ่นตั้งแต่อดีตจนถึงยุคปัจจุบัน

๓.๒ ขั้นตอน/วิธีการ/ดำเนินการเกี่ยวกับข้อมูล

การถ่ายทอดโดยฝึกหัดเขียนและอ่าน โดยเริ่มแต่สมัยก่อนมักจะอาศัยการเรียนจากในวัด ต่อมาจึงค่อยขยายสู่โรงเรียนหรือสถาบันการศึกษาต่าง ๆ มีการจัดทำโปรแกรมพร้อมการพิมพ์ตัวเมืองสำเร็จรูปในระบบคอมพิวเตอร์เผยแพร่ด้วย เนื่องจากปัจจุบันไม่ค่อยมีการสอนหรือถ่ายทอดและขาดผู้สนใจในการเรียนรู้และไม่ค่อยมีการใช้ในการสื่อสารจึงทำให้เสี่ยงต่อการสูญหาย

๔. ชื่อผู้ที่ถือปฏิบัติและผู้สืบทอด

๔.๑ ผู้ที่ถือปฏิบัติ

ชื่อ... พระครูประสิทธิ์บุญญาคม (ตุลฺงสมหมาย ปุญญคโม)

วัน เดือน ปีเกิด... ๔ มิถุนายน ๒๔๘๘

ที่อยู่... วัดกิวพร้าว ตำบล จันจว้าใต้ อำเภอ แม่จัน จังหวัด เชียงราย

หมายเลขโทรศัพท์... ๐๙-๔๗๕๗-๗๖๓๗

๔.๒ ผู้สืบทอด

ชื่อ... นายสุเมธ ทุนกาศ

วัน เดือน ปีเกิด... ๘ ธันวาคม ๒๕๑๐

ที่อยู่... เทศบาลตำบลจันทวี อำเภอ แม่จัน จังหวัด เชียงราย

หมายเลขโทรศัพท์... ๐๙-๘๙๐๒-๕๕๐๕

๕. สถานการณ์คงอยู่

ปฏิบัติอย่างแพร่หลาย

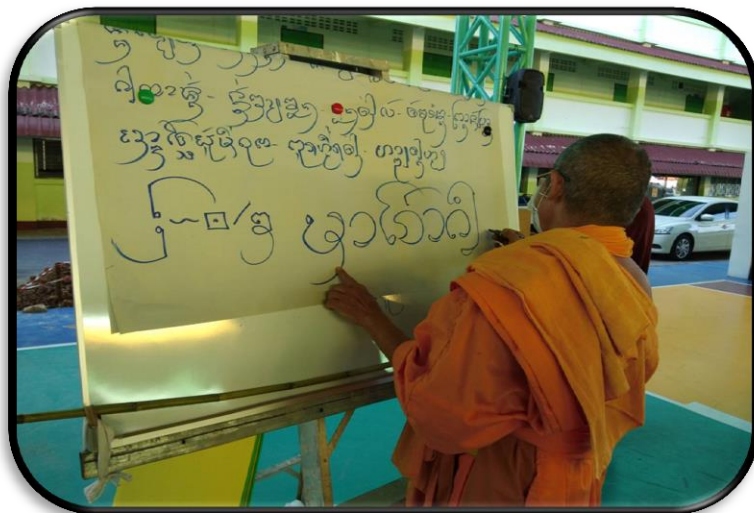
เสี่ยงต่อการสูญหาย

ไม่มีปฏิบัติแล้ว

๖. ความสามารถพิเศษ

-มีความเชี่ยวชาญด้านภาษาและวรรณกรรมล้านนา /เทศน์บรรยาย /ด้านพิธีกรรมพื้นบ้าน

๗. รูปภาพภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม/กิจกรรมทางภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม

แบบสำรวจมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมจังหวัดเชียงราย ประจำปี ๒๕๖๔

สภาวัฒนธรรมจังหวัดเชียงราย

ตำบล จันจว้าใต้ อำเภอแม่จัน จังหวัด เชียงราย

๑. ชื่อข้อมูล วิถีไทยของบ้านสันทางหลวง (ชุมชนยลวิถี)

๒. ลักษณะ

- วรรณกรรมพื้นบ้านและภาษา
- ศิลปะการแสดง
- แนวปฏิบัติทางสังคมพิธีกรรม ประเพณีและเทศกาล
- อาหาร/ความรู้และการปฏิบัติเกี่ยวกับธรรมชาติและจักรวาล
- งานช่างฝีมือดั้งเดิม
- การละเล่นพื้นบ้าน กีฬาพื้นบ้าน และศิลปะการต่อสู้ป้องกันตัว

๓. รายละเอียดข้อมูล

๓.๑ ประวัติความเป็นมาของข้อมูล

กลุ่มวิถีไทยของบ้านสันทางหลวง เป็นกลุ่มชาวบ้านที่รวมกลุ่มกันเหนียวแน่นในการทำอาหาร ภูมิปัญญาดั้งเดิม การแต่งกายด้วยเสื้อผ้าที่มีความเป็นอัตลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์ไทยของ ภาษาพูด และการปลูกพืชผักสมุนไพร และผักปลอดสารพิษ โดยคงไว้ซึ่งความเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นแบบวิถีไทยของดั้งเดิมของบรรพบุรุษ จนทำให้มีหน่วยงานและนักท่องเที่ยวนักศึกษาดูงาน จนได้รับการคัดเลือกเป็นหมู่บ้านท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและ หมู่บ้านนวัตวิถี เป็นต้น

๓.๒ ขั้นตอน/วิธีการ/ดำเนินการเกี่ยวกับข้อมูล การนำเอาวิถีชีวิตและมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม มาจัดการทำให้เป็นรูปแบบด้านการท่องเที่ยว การมีหน่วยงาน องค์กร สถาบันการศึกษาต่าง ๆ ทั้ง ภาครัฐและเอกชน มาช่วยจัดการด้านองค์ความรู้และประชาสัมพันธ์ให้ผู้คนได้รับความข้อมูลอย่างแพร่หลาย ตามช่องทางของสื่อสารมวลชนต่าง ๆ จนทำให้มีผลงานเป็นที่ประจักษ์และมีชื่อเสียงแพร่หลายในท้องถิ่นและในระดับประเทศ

๔. ชื่อผู้ที่ถือปฏิบัติและผู้สืบทอด

๔.๑ ผู้ที่ถือปฏิบัติ

ชื่อ นางสาวเวียน ปรารมภ์

วัน เดือน ปีเกิด ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๐๒

ที่อยู่ หมู่ที่ ๑๒ ตำบลจันจว้าใต้ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย

หมายเลขโทรศัพท์ ๐๘ ๖๙๒๒ ๕๖๗๙

๔.๒ ผู้สืบทอด ชื่อ - วัน เดือน ปีเกิด - ที่อยู่ - หมายเลขโทรศัพท์ -

๕. สถานการณ์คงอยู่

ปฏิบัติอย่างแพร่หลาย

เสี่ยงต่อการสูญหาย

ไม่มีปฏิบัติแล้ว

๖. รูปภาพภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม/กิจกรรมทางภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม

แบบสำรวจมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมจังหวัดเชียงราย ประจำปี ๒๕๖๔

สภาวัฒนธรรมจังหวัดเชียงราย

ตำบล จันจว้าใต้ อำเภอแม่จัน จังหวัด เชียงราย

๑. ชื่อข้อมูล ฟอนเจิง

๒. ลักษณะ วรรณกรรมพื้นบ้านและภาษา
 ศิลปะการแสดง
 แนวปฏิบัติทางสังคมพิธีกรรม ประเพณีและเทศกาล
 อาหาร/ความรู้และการปฏิบัติเกี่ยวกับธรรมชาติและจักรวาล
 งานช่างฝีมือดั้งเดิม
 การละเล่นพื้นบ้าน กีฬาพื้นบ้าน และศิลปะการต่อสู้ป้องกันตัว

๓. รายละเอียดข้อมูล

๓.๑ ประวัติความเป็นมาของข้อมูล

ฟอนเจิง เป็นศิลปะรำรำที่ผสมผสานท่วงท่าลีลาการต่อสู้ป้องกันตัวเองมาตั้งแต่อดีตกาลของกลุ่มชนล้านนา ซึ่งโดยมากเป็นค่านิยมของผู้ชายที่มักจะสักยันต์และเรียนรู้ศิลปะการต่อสู้แม่ไม้มวยไทยและการแสดงควบคู่กันไปด้วย ต่อมามีการประยุกต์ท่วงท่าการล่าสัตว์หรือการทำมาหากินใส่ในท่วงท่าการแสดงด้วย ซึ่งโดยมากจะมีชื่อท่วงท่าที่แสดงออกของแต่ละท่วงท่ารำด้วย

๓.๒ ขั้นตอน/วิธีการ/ดำเนินการเกี่ยวกับข้อมูล

ในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๕๒ เทศบาลตำบลจันจว้าใต้อุดหนุนงบประมาณให้สภาวัฒนธรรมเทศบาลจัดอบรมการฟอนเจิงให้แก่เด็กนักเรียน เยาวชน และประชาชนผู้สนใจในพื้นที่ เพื่อร่วมกันอนุรักษ์สืบสานการแสดงศิลปะการต่อสู้ป้องกันตัวแขนงนี้ไว้ เพื่อไม่ให้สูญหายไป

๔. ชื่อผู้ที่ถือปฏิบัติและผู้สืบทอด

๔.๑ ผู้ที่ถือปฏิบัติ

ชื่อ นายบุญเย็น จอมจันทร์กาศ

วัน เดือน ปีเกิด

ที่อยู่ บ้านสันหลวง หมู่ที่ ๑๐ ตำบลจันจว้าใต้ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย

หมายเลขโทรศัพท์

๔.๒ ผู้สืบทอด

ชื่อ

วัน เดือน ปีเกิด

ที่อยู่

หมายเลขโทรศัพท์

๕. สถานการณ์คงอยู่

ปฏิบัติอย่างแพร่หลาย

เสี่ยงต่อการสูญหาย

ไม่มีปฏิบัติแล้ว

๖. รูปภาพภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม/กิจกรรมทางภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม

นายบุญเย็น จอมจันทร์กาศ

บ้านสันหลวง หมู่ที่ ๑๐ ตำบลจันจว้าใต้ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย

สาขาศิลปะการแสดงพื้นบ้าน (ฟ้อนเจิง)

แบบสำรวจมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมจังหวัดเชียงราย ประจำปี ๒๕๖๔

สภาวัฒนธรรมจังหวัดเชียงราย

ตำบล จันจว้าใต้ อำเภอ แม่จัน จังหวัด เชียงราย

๑. ชื่อข้อมูล ฟ้อนเล็บ

๒. ลักษณะ
- วรรณกรรมพื้นบ้านและภาษา
 - ศิลปะการแสดง
 - แนวปฏิบัติทางสังคมพิธีกรรม ประเพณีและเทศกาล
 - อาหาร/ความรู้และการปฏิบัติเกี่ยวกับธรรมชาติและจักรวาล
 - งานช่างฝีมือดั้งเดิม
 - การละเล่นพื้นบ้าน กีฬาพื้นบ้าน และศิลปะการต่อสู้ป้องกันตัว

๓. รายละเอียดข้อมูล

๓.๑ ประวัติความเป็นมาของข้อมูล

การฟ้อนเล็บ เป็นชุดการแสดงของชาวล้านนาไทย ซึ่งจะใช้ผู้หญิงแต่งกายด้วยชุดพื้นเมือง นุ่งผ้าซิ่น เกล้ามวยผม ประดับเล็บด้วยเล็บทองเหลืองมีท่วงท่าขับฟ้อนร่าเริงอ่อนช้อยสวยงาม ตาม จังหวะแห่งชุดกลอง ส่วนมากใช้แสดงในขบวนแห่ครัวทานเข้าวัด หรือต้อนรับแขกบ้านแขกเมือง หรือ ถวายเป็นพุทธบูชา

๓.๒ ขั้นตอน/วิธีการ/ดำเนินการเกี่ยวกับข้อมูล

เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๒ เทศบาลตำบลจันจว้า ได้สนับสนุนงบประมาณอุดหนุนสภาวัฒนธรรม เทศบาลตำบลจันจว้าในการจัดฝึกอบรมการฟ้อนเล็บ เพื่อให้ผู้สนใจหรือช่างฟ้อน มีทักษะในการฟ้อน ด้วยท่วงท่าลีลาที่อ่อนช้อยสวยงามและมีความพร้อมเพรียงกัน และถูกต้องตามแบบโบราณที่สืบทอด กันมา ซึ่งปัจจุบัน ไม่ค่อยจะมีการฝึกหัดและสืบทอดในพื้นที่ทำให้เสี่ยงต่อการสูญหายไป

๔. ชื่อผู้ที่ถือปฏิบัติและผู้สืบทอด

๔.๑ ผู้ที่ถือปฏิบัติ

ชื่อ นางจิตานันท์ จันทร

วัน เดือน ปีเกิด

ที่อยู่ บ้านกิวพร้าว หมู่ ๔ ตำบล จันจว้าใต้ อำเภอ แม่จัน จังหวัด เชียงราย

หมายเลขโทรศัพท์ ๐๘-๔๔๐๖-๗๘๘๓

๔.๒ ผู้สืบทอด

ชื่อ

วัน เดือน ปีเกิด

ที่อยู่

หมายเลขโทรศัพท์

๕. สถานการณ์คงอยู่

ปฏิบัติอย่างแพร่หลาย

เสี่ยงต่อการสูญหาย

ไม่มีปฏิบัติแล้ว

๖. รูปภาพภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม/กิจกรรมทางภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม

กลุ่มการแสดงฟ้อนเล็บ

นางจิตานันท์ จันทร บำนักิวพร้าว หมู่ที่ ๔ ต. จันจว้าใต้ อ. แม่จัน จ. เชียงราย

แบบสำรวจมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมจังหวัดเชียงราย ประจำปี ๒๕๖๔

สภาวัฒนธรรมจังหวัดเชียงราย

ตำบล จันจว้า อำเภอ แม่จัน จังหวัด เชียงราย

๑. ชื่อข้อมูล ของเล่นพื้นบ้าน

๒. ลักษณะ

- วรรณกรรมพื้นบ้านและภาษา
- ศิลปะการแสดง
- แนวปฏิบัติทางสังคมพิธีกรรม ประเพณีและเทศกาล
- อาหาร/ความรู้และการปฏิบัติเกี่ยวกับธรรมชาติและจักรวาล
- งานช่างฝีมือดั้งเดิม
- การละเล่นพื้นบ้าน กีฬาพื้นบ้าน และศิลปะการต่อสู้ป้องกันตัว

๓. รายละเอียดข้อมูล

๓.๑ ประวัติความเป็นมาของข้อมูล

นางดี กันแก้ว มีอาชีพจักสานทำเครื่องมือ เครื่องใช้ในครัวเรือนทุกชนิด มีทั้งทำจากไม้ไผ่ และหวาย ใบตาล ใบลาน กะลามะพร้าว ไม้สัก เป็นต้น นอกจากนั้นยังทำของเล่นพื้นบ้านต่าง ๆ เช่น กังกอน ก้องท้อป ที่ตูดนิ้วล็อค โกงแกง ก้อบแก็บ เป็นต้น ซึ่งเป็นของเล่นเด็กที่มีมาแต่โบราณของ ล้านนาไทย

๓.๒ ขั้นตอน/วิธีการ/ดำเนินการเกี่ยวกับข้อมูล

๔. ชื่อผู้ที่ถือปฏิบัติและผู้สืบทอด

๔.๑ ผู้ที่ถือปฏิบัติ

ชื่อ นางดี กันแก้ว

วัน เดือน ปีเกิด

ที่อยู่ บ้านกิวพร้าว หมู่ ๔ ตำบล จันจว้าใต้ อำเภอ แม่จัน จังหวัด เชียงราย

หมายเลขโทรศัพท์

๔.๒ ผู้สืบทอด

ชื่อ.....

วัน เดือน ปีเกิด.....

ที่อยู่.....

หมายเลขโทรศัพท์

๕. สถานการณ์คงอยู่

- ปฏิบัติอย่างแพร่หลาย
- เสี่ยงต่อการสูญหาย
- ไม่มีปฏิบัติแล้ว

๖. รูปภาพภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม/กิจกรรมทางภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม

กลุ่มผลิตของเล่นพื้นบ้าน
นางดี กันแก้ว บ้านกิวพร้าว หมู่ ๔ ตำบลจันจว้าใต้

แบบสำรวจมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมจังหวัดเชียงราย ประจำปี ๒๕๖๔

สภาวัฒนธรรมจังหวัดเชียงราย

ตำบล จันจว้า อำเภอ แม่จัน จังหวัด เชียงราย

๔. ชื่อข้อมูล สมุนไพรพื้นบ้านแช่เท้า

๕. ลักษณะ

- วรรณกรรมพื้นบ้านและภาษา
- ศิลปะการแสดง
- แนวปฏิบัติทางสังคมพิธีกรรม ประเพณีและเทศกาล
- อาหาร/ความรู้และการปฏิบัติเกี่ยวกับธรรมชาติและจักรวาล
- งานช่างฝีมือดั้งเดิม
- การละเล่นพื้นบ้าน กีฬาพื้นบ้าน และศิลปะการต่อสู้ป้องกันตัว

๖. รายละเอียดข้อมูล

๓.๑ ประวัติความเป็นมาของข้อมูล

นางเครือ สกลสาร มีอาชีพค้าขาย ทำสมุนไพรพื้นบ้านแช่เท้า ในเขตตำบลจันจว้า เป็นต้น นอกจากนั้น ยังเป็นวิทยากรในการให้ความรู้กับกลุ่มบุคคลที่สนใจ ในชุมชน

๓.๒ ขั้นตอน/วิธีการ/ดำเนินการเกี่ยวกับข้อมูล

๔. ชื่อผู้ที่ถือปฏิบัติและผู้สืบทอด

๔.๑ ผู้ที่ถือปฏิบัติ

ชื่อ นางเครือ สกลสาร อายุ ๗๕ ปี ชื่อเล่น ป้าทิพย์

วัน เดือน ปีเกิด.....

ที่อยู่ บ้านป่าถ่อน หมู่ ๔ ตำบล จันจว้าใต้ อำเภอ แม่จัน จังหวัด เชียงราย

หมายเลขโทรศัพท์

มีอาชีพ ค้าขาย

๔.๒ ผู้สืบทอด

ชื่อ.....

วัน เดือน ปีเกิด.....

ที่อยู่.....

หมายเลขโทรศัพท์

๕. สถานการณ์คงอยู่

- ปฏิบัติอย่างแพร่หลาย
- เสี่ยงต่อการสูญหาย
- ไม่มีปฏิบัติแล้ว

๖. รูปภาพภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม/กิจกรรมทางภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม

แบบสำรวจมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมจังหวัดเชียงราย ประจำปี ๒๕๖๔

สภาวัฒนธรรมจังหวัดเชียงราย

ตำบล จันจว้า อำเภอ แม่จัน จังหวัด เชียงราย

๗. ชื่อข้อมูล ทำสวนผักปลอดสารพิษ

๘. ลักษณะ

- วรรณกรรมพื้นบ้านและภาษา
- ศิลปะการแสดง
- แนวปฏิบัติทางสังคมพิธีกรรม ประเพณีและเทศกาล
- อาหาร/ความรู้และการปฏิบัติเกี่ยวกับธรรมชาติและจักรวาล
- งานช่างฝีมือดั้งเดิม
- การละเล่นพื้นบ้าน กีฬาพื้นบ้าน และศิลปะการต่อสู้ป้องกันตัว

๙. รายละเอียดข้อมูล

๓.๑ ประวัติความเป็นมาของข้อมูล

นางบัวแก้ว จินดาธรรม มีอาชีพทำนา /ทำสวนผักปลอดสารพิษ ในเขตตำบลจันจว้า เป็นต้น นอกจากนั้น ยังเป็นวิทยากรในการให้ความรู้กับกลุ่มบุคคลที่สนใจในการทำสวนผักปลอดสารพิษ ในชุมชน

๓.๒ ขั้นตอน/วิธีการ/ดำเนินการเกี่ยวกับข้อมูล

๔. ชื่อผู้ที่ถือปฏิบัติและผู้สืบทอด

๔.๑ ผู้ที่ถือปฏิบัติ

ชื่อ นางบัวแก้ว จินดาธรรม อายุ ๖๗ ปี ชื่อเล่น ป้าบัวแก้ว

วัน เดือน ปีเกิด.....

ที่อยู่ บ้านป่าสักหลวง หมู่ที่๑ ตำบล จันจว้าใต้ อำเภอ แม่จัน จังหวัด เชียงราย

หมายเลขโทรศัพท์

มีอาชีพ ทำนา /ทำสวน

๔.๒ ผู้สืบทอด

ชื่อ.....

วัน เดือน ปีเกิด.....

ที่อยู่.....

หมายเลขโทรศัพท์

๕. สถานการณ์คงอยู่

ปฏิบัติอย่างแพร่หลาย

เสี่ยงต่อการสูญหาย

ไม่มีปฏิบัติแล้ว

๖. รูปภาพภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม/กิจกรรมทางภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม

"ม่วนใจ๋ที่สันทางหลวง"
 สัมผัสวิถีไทย วิถีของ ชุมชนคุณธรรมฯ บ้านสันทางหลวง

